

Raadsbrief

Made, 19 augustus 2025

Registratienr.: 20250199762025019976

Onderwerp:	Stand van zaken algemene uitkering
Portefeuillehouder:	H.T.M. Bakker
Ambtelijke coördinatie:	Middelen
Steller:	M.J.G. Renkema

Aanleiding:

In de kadernota 2026 en de voorjaarsnota 2025 zijn de effecten uit de meicirculaire 2025 van het gemeentefonds nog niet verwerkt. Omdat er nog onzekerheid was over de berekening van de algemene uitkering, kon deze niet goed worden ingeschat.

Het college heeft de maatstaven die ten grondslag liggen aan de berekening van het gemeentefonds zorgvuldig laten onderzoeken. Waar nodig zijn deze maatstaven geactualiseerd op basis van de meest recente en definitieve cijfers uit de dataset van het CBS, zoals opgenomen in het kader van de financiële-verhoudingswet. Dit betreft onder andere de demografische gegevens, de sociaaleconomische indicatoren en de ruimtelijke kenmerken.

Deze analyse heeft alleen betrekking op het gemeentefonds, bestaande uit de algemene uitkering, integratie uitkeringen en decentralisatie uitkeringen. De wijzigingen hebben voornamelijk betrekking op de algemene uitkering. De specifieke uitkeringen ("SPUK gelden") blijven onveranderd.

Door deze actualisatie is de berekening van de algemene uitkering voor het begrotingsjaar 2025 aanzienlijk verbeterd. Tevens zijn op basis van historische trends en beleidsmatige ontwikkelingen realistische prognoses opgesteld voor de jaren 2026 en verder. Deze werkwijze draagt bij aan een transparante en betrouwbare financiële planning voor de gemeente Drimmelen.

Dit geeft het volgende vernieuwde totaalbeeld van de uitkering uit het gemeentefonds tot en met 2029:

Tabel gemeentefonds in P&C documenten

Algemene uitkeringen in P&C	2025	2026	2027	2028	2029
Begroting 2025	€ 50.537	€ 48.177	€ 48.264	€ 48.491	n.v.t.
Voorstel Najaarsnota 2025	€ 52.717	€ 53.780	€ 54.449	€ 53.462	€ 54.520

(bedragen x 1.000)

Mede door de gewijzigde inkomsten ligt een positieve financiële basis. De rode cijfers in de kadernota zijn hiermee, zoals verwacht, weggewerkt. Er is ruimte voor keuzes in de aanwezige dossiers, zoals de investeringsopgave, verwezenlijking van dorpsvisies en de ambities van een (volgende) coalitie.

Verstandig omgaan met de aanwezige middelen blijft echter wel het advies. Er blijft een grens aan de beschikbare financiële middelen.

Gemeentefonds en algemene uitkering

Het gemeentefonds is een belangrijke inkomstenbron voor gemeenten. De algemene uitkering is het grootste. De hoogte van deze uitkering wordt bepaald door het ministerie van binnenlandse zaken en koninkrijksrelaties en hangt af van:

- Groei van het aantal inwoners en kosten (volume-accres)
- Stijging van prijzen en lonen (LPO-accres)
- Nieuwe taken voor gemeenten, zoals jeugdzorg (taakmutaties)

De verdeling van het geld gebeurt op basis van 60 maatstaven, zoals het aantal inwoners, jongeren, ouderen, mensen met lage inkomens en bebouwde oppervlakte. Gemeenten met grotere veranderingen in deze maatstaven krijgen meer geld. Gemeenten mogen zelf bepalen waar ze dit geld aan uitgeven.

Op basis van de nieuwste inzichten stijgt de uitkering uit het gemeentefonds voor 2025 van €50,5 miljoen naar €52,7 miljoen, dat is een stijging van € 2.146.000.

Verschillen in berekening gemeentefonds 2025 (x € 1000)

a	Compensatie voor prijs- en volumegroei:	€	569
b	Vergoeding jeugdzorgtekort door het Rijk:	€	538
c	Overige taakmutaties:	€	22
d	Bijstelling BTW-compensatiefonds:	€	-292
e	Effect van stijging WOZ-waarde:	€	-222
f	Nieuwe CBS-cijfers voor maatstaven:	€	1.274
g	Decentralisatie-uitkering Omgevingswet:	€	168
h	Kleine overige wijzigingen:	€	90

Vooruitblik op 2026 en verder

Voor de berekening van de algemene uitkering in 2026 en de jaren daarna zijn verschillende aannames gedaan. De belangrijkste onderdelen zijn:

- **Maatstaven:** We hebben gebruikgemaakt van de nieuwste cijfers van het CBS en de gemeente. Voor de komende jaren is een voorzichtige inschatting gemaakt op basis van trends uit het verleden en de plannen van de gemeente. Als deze cijfers in werkelijkheid anders uitpakken, heeft dat direct invloed op hoeveel geld de gemeente ontvangt.
- **Prijs- en volumegroei (accres):** De laatste verwachtingen uit de meicirculaire zijn meegenomen. Als er nieuwe informatie komt, wordt dit zo snel mogelijk verwerkt in de volgende begrotingsstukken.
- **BTW-compensatiefonds:** De inschatting is gebaseerd op de laatste gegevens. In september ontvangen we het voorschot voor 2026. In mei 2026 volgt de afrekening. Door deze twee te vergelijken, weten we of de inschatting juist was.
- **Taakveranderingen:** Als het Rijk besluit dat gemeenten nieuwe taken krijgen, verandert ook de hoogte van de uitkering. Voor zover nu bekend, zijn deze veranderingen meegenomen tot en met 2030.

Er is gekozen voor een zo realistisch mogelijk scenario, met voorzichtigheid als het gaat om het realiseren van gewenste (groei)ambities. De gemeente heeft geen invloed op veel factoren die de hoogte van het gemeentefonds bepalen. De hoogte van de algemene uitkering uit het gemeentefonds wordt vastgesteld door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Er kunnen dus afwijkingen ontstaan tussen de voorspelde en de werkelijke inkomsten. Afwijkingen worden zo snel mogelijk gesignaleerd en verwerkt in de volgende P&C documenten. Dit maakt onderdeel uit van de gebruikelijke dynamiek van het systeem van het gemeentefonds.

De vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft in haar begrotingsadvies risico's en kansen benoemd voor het gemeentefonds. In de kadernota zijn deze al toegelicht. Voor de gemeente Drimmelen betekent dit mogelijk een incidenteel voordeel uit compensatie door het rijk voor jeugdzorgkosten uit 2023 en 2024. Vanaf 2028 geldt een korting voor het gemeentefonds vanwege de gestarte maatregelen bij de jeugdzorg bij gemeentes. Maatregelen zijn een eigen bijdrage voor ouders, sturing op duur van de jeugdzorgtrajecten en effect voor de hervormingsagenda. Gemeente Drimmelen is al voortvarend aan de slag gegaan met de opdrachten uit de hervormingsagenda. Zo wordt ingezet op stevige lokale teams en de inkoopstrategie voor jeugdzorg. Op deze manier wordt hard gewerkt om de korting op het gemeentefonds te compenseren.

Onze berekening en gehanteerde uitgangspunten voldoen aan de eisen gesteld door het toezicht vanuit de provincie en het wettelijk kader van besluit begroten en verantwoorden.

Tot slot is er een wetsvoorstel in voorbereiding over het herzien van het uitkeringsstelsel. Omdat dit voorstel nog in ontwikkeling is, kunnen we de gevolgen voor onze gemeente nog niet goed inschatten.

Communicatie

Er is geen aanvullende externe communicatie over onze herberekening van de gemeentefondsuitkering gepland. De wethouder Financiën overlegt met de afdeling communicatie over de mogelijkheid om de verbeterde financiële positie van de gemeente op een passend moment extern te communiceren.

Volgend informatiemoment

De effecten van de actualisatie en herberekening van de gemeentefondsuitkering worden volledig verwerkt in de begroting 2026 en de bijbehorende meerjarenraming. Dit betekent dat de geactualiseerde maatstaven, de nieuwe inzichten uit de circulaire en de aangepaste prognoses voor de komende jaren worden meegenomen in de financiële planning. Hierdoor ontstaat een realistischer en actueler beeld van de beschikbare middelen voor de gemeente Drimmelen, wat bijdraagt aan een solide en toekomstbestendig financieel beleid.

In de begroting 2026 wordt gerekend met de uitkomsten van de meicirculaire. De effecten van de septembercirculaire zijn hierin nog niet verwerkt. Deze effecten zullen separaat met uw raad worden gedeeld, in de vorm van een bijlage bij de behandeling van de begroting in november.

Het college acht het, gelet op het ruime financiële perspectief en de stabiele uitgangspositie niet noodzakelijk om aanvullende bezuinigingsscenario's uit te werken. De gezonde financiële basis biedt vertrouwen voor de toekomst en creëert ruimte voor het maken van beleidsmatige keuzes.

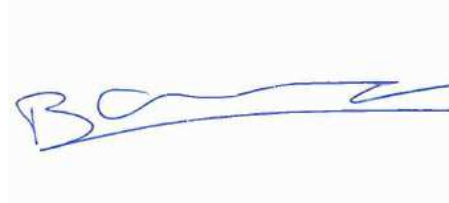
Burgemeester en wethouders van Drimmelen,

Deze brief is getekend namens:

A.J.M. Martens

Gemeentesecretaris

B.H.G. Scholtze

Burgemeester